

„Църковенъ Вѣстникъ“

излиза всѣки петъкъ
той има прѣзъ годината и три
приложения — по 1 книга отъ
4 печатни коли за всѣко
четиремѣсечие.

Годишната цѣна на „Църко
венъ вѣстникъ“, заедно съ
трите приложения, за България
10 лева, а за странство 13 лева.

Единъ брой 15 ст

ЦЪРКОВЕНЪ ВѢСТНИКЪ

СЕДМИЧНО ИЗДАНИЕ

СЪ ТРИ ПРИЛОЖЕНИЯ ВЪ ГОДИНАТА.

Абонаментътъ е годишенъ и
всѣкога прѣдплатенъ.

Всичко, относеще се до вѣст
ника, се изпраща до админи
страцията на „Църковенъ вѣст
никъ“ въ г. София.

За обявления се плаща за
първи вѣтъ по 20 ст. за редъ
съ гармонитъ, за всѣко повто
рение по 15 ст.

Неплатени писма не се
приематъ — рѣкописи за
седмичното издание не се
повръщатъ.

СЪДЪРЖАНИЕ:

- Обществено съзнание Г.
- Двѣ произведения на послѣдния търновски и трапезицки
патриархъ Евтимий Хр. *Ив. Поповъ.*
- Писмо до редакцията *Вячко.*
- Къмъ сдружаване Свещ. *Т. Пемковъ.*
- »Който яде моето тѣло и пие моята кръвь, ще има животъ
въвеченъ“ Свѣщ. *Н. Станевъ.*
- Изъ живота Свещ. *Ив. Дочевъ.*
- Алкохолътъ и прѣстѣпността *Николай П. Поповъ.*
- Прѣдизвиканъ отговоръ Архимандритъ *Неофитъ.*
- Дописка отъ Казанлъкъ

Църковна и обществена лѣтопись:

I. Вжтрѣшенъ отдѣлъ.

Обявления.

Обществено съзнание.

Блазѣ на това общество, членоветѣ на което освѣнъ съзнаването своитѣ частни интереси, сж създали въ себе си наклонността и стремежа да се грижатъ и за интереситѣ на сжщото това общество. Защото колкото по сигурно и грижливо сж запазени интереситѣ на цѣлото общество, толкова повече благоденствуватъ неговитѣ членове. Взематъ ли пъкъ частнитѣ интереси надмошие надъ общитѣ, сжществуването на самото общество става проблематично. Това иначе и не може да бжде, тъй като правилно устроено общество прѣдставлява отъ себе си единъ видъ организъмъ, частитѣ на който сж тъй нагласени по между си, щото да служатъ, не само за своето индивидуално сжществуване, но и за сжществуването на цѣлия организъмъ. Службата на частитѣ въ организма е нагласена и координирана тъй, щото съвкупната имъ дѣйность да прѣдстави пълна хармония, изразявана въ правилното развитие на самия организъмъ като нѣщо цѣло и нераздѣлно.

Тия общи разсжждения ни даватъ възможность да се ориентираме въ тоя хаосъ отъ разнообразни и често пѣти съвършено противоположни едно на друго учения относително начина, по който трѣбва

да бжде правилно организирано едно дадено общество. Сжщитѣ тия разсжждения съ голѣма полза би могли да се приложатъ особено къмъ нашето младо общество, което едвамъ недавна се е събудило отъ петвѣковния летаргически сънъ и се е опжтило къмъ своето интелектуално развитие. Въ началото на своето интелектуално развитие, което датира ед-вамъ отъ прѣди половината вѣкъ, нашето общество даде отъ срѣдата си нѣкои единични личности, които, подъ влиянието на общоевропейското движение въ полза на политическото освобождение и обединение на националноститѣ, си поставиха за задача разбудяването на народната маса у насъ и вдъхванието въ съзнанието ѣ идеята за политическо и духовно освобождение, като и сами съ собствения си примѣръ показаха, че най висшиятъ граждански дългъ на човѣка е, да се самопожертвува за благо на обществото, къмъ което той принадлежи. Това съзнание за дълга на личността къмъ обществото, което ние наричаме обществено съзнание, въ скоро време се култивира въ срѣдата на нашия народъ, като се разшири значително и като даде най послѣ такива примѣри на доблестъ, които очудиха всички цивилизовани общества, много по-опитни отъ насъ въ борбата за свобода.

За жалость обаче, това обществено съзнание у насъ, което въ началото на новото ни възраждане взе доста значителни размѣри, като се продължи и въ първитѣ години на духовното и политическото ни освобождение, захваща лека полека да се изражда и, подъ влиянието на модернитѣ социални учения да се прѣвърща въ тѣсногръдно „класово съзнание“. Модерното „класово съзнание“ ни учи, че вѣкътъ на националнитѣ идеали, вѣкътъ на безкористното служение на обществото, вѣкътъ на надмошието на общитѣ интереси надъ частнитѣ класови интереси, е изчерпалъ вече безвъзвратно своята сила и значение. Споредъ новитѣ социални учения главната и единствена задача на гражданина е борбата му за ограждане интереситѣ на тая класа, къмъ която той принадлежи; а тъй като въ старитѣ културни напѣднали общества пролетарската класа е, която най много и най бързо расте по своята численость и по своето значение въ обществото, то главната и единствена задача на гражданина не може да бжде друга, освѣнъ защитата интереситѣ на тая класа и разпространение въ срѣдата ѣ „класово съзнание“.

Безъ да отричаме великото значение на труда въ культурното прогресиране на всѣко общество, както и належащата нужда да се ограда трудътъ отъ експлоатацията на капитала, ние не можемъ обаче да се съгласимъ подъ никой начинъ съ това, че главната и единствена задача на гражданина трѣбва да бѣде изключително разбуждение „класовото съзнание“ въ срѣдата на народнитѣ маси. Такова учение, споредъ насъ, е опасна крайностъ, която може да докара обществото до пълното му разнебитване. До когато приемаме принципа за свободата на личността, и то, разбира се, въ тие прѣдѣли, които ѝ очертаватъ истинскитѣ интереси на цѣлото общество, до тогава не можемъ да се съгласимъ, че пролетарската класа е душата на обществото и че нейнитѣ интереси трѣбва да стоятъ по високо отъ интереситѣ на цѣлото общество; защото осъществението на такъвъ принципъ би докарало регресирането на самото общество. Като вземемъ пѣкъ въ частностъ нашето младо общество, ще видимъ, че проповѣдта за разбуждане „класово съзнание“, която сж си поставили за задача нашитѣ, раздробени вече до крайностъ, тѣй наречени социалъ-демократи, прѣдставя отъ себеси, най малко, нѣщо изкуствено, нѣщо прѣждеврѣменно, което нѣма още никаква реална основа. Защото нито пролетариатътъ още се е образувалъ въ срѣдата на нашето общество, какъвто съществува въ старитѣ культурни общества, нито пѣкъ капиталътъ е взелъ нѣкакво надмощие надъ труда. Слѣдователно, проповѣдта за разбуждане „класово съзнание“ въ срѣдата на народнитѣ маси днесъ прѣдставя отъ себеси пълна безсмислица, родена отъ свойщината на нашия националенъ характеръ да подражаваме слѣпо на всѣка мода и новизна.

При всичко, че не сме си поставили тукъ за задача да полемизираме съ нашитѣ увлечени послѣдователи на Маркса и Енгелса относително стойността на доктрината, която създадоха тие учители на модерния социализъмъ, не можемъ обаче да прѣминемъ, безъ да констатираме факта, че общественото съзнание у насъ, което бѣ тѣй засилено въ първия периодъ на възраждането ни, чрѣзъ разни модерни проповѣди за „класово сазнание“ се е доближило най-послѣ до съвършено израждане. Впрочемъ до тоя печаленъ резултатъ нашето общество дойде не само вслѣдетвие проповѣдта за „класово съзнание“. Въ послѣдно врѣме се появиха у насъ и други учения, които почнаха да проповѣдватъ интrenaционализма въ политиката и индиферентизма въ религията, и да отричатъ отъ една страна общенароднитѣ идеали, които до сега сж крѣпили нашето общество въ борбата му за национално обединение, и отъ друга — значението на религията за напрѣдка на всѣко дадено общество. Въ послѣдне врѣме, особено въ областта на педагогиката, се появиха нови учения у насъ за нѣкаква социална етика, която приема безогледно принципа на абсолютната невъзможностъ на личността да наддѣлѣ поставенитѣ ѝ отъ вънъ условия въ пѣкти на нейното самоусъвършенствование — единъ видъ фатализъмъ. Тия и подобни тѣмъ учения дойдоха съвсѣмъ да разколебаятъ общественото съзнание въ срѣдата на нашата интелигенция, тѣй щото днесъ

за днесъ това съзнание е дошло вече до своя минимумъ, и клони почти на съвършено изчезване.

При това печално положение на интелектуалното ни развитие свята длъжностъ се налага на всѣки доброжелателъ на народа ни да се заеме съ разбуждането и съживѣването отново на общественото съзнание въ срѣдата на народа ни, защото инакъ нашето общество е сериозно заплашено, не само да изгуби своята политическа свобода, но и да изчезне вече съвсѣмъ отъ лицето на земята. Нека оставимъ наврѣме проповѣдитѣ за частни „класови“ съзнания и да се заловимъ съ разпространяването въ срѣдата на народа такива идеи, които съживяватъ въ него толкова благотворното обществено съзнание, което игра такава грамадна роля прѣзъ врѣмето на нашето национално възраждане до освобождението и непосредствено слѣдъ освобождението. У насъ всичко се е заловило сега да се групира въ съюзи съ цѣль за ограждане своитѣ „класови“ интереси; имаме учителски, свещенически, чиновнически, еснафски, индустриални и пр. съюзи; даже писаритѣ по канцеларитѣ и тѣ се стремятъ да се сгруппиратъ въ съюзъ съ цѣль да се борятъ за своитѣ права и интереси; иматъ си вече и особенъ органъ „Борець“, който си е поставилъ за задача да развива въ срѣдата имъ класово съзнание. Всичкото това е много добро; обаче опасно е да не дойдемъ въ тая посока до крайностъ, както това се забѣлѣзва въ нѣкои ново сформирувани „съюзи“. Ние не виждаме въ програмата на тие „съюзи“ да личи на пръвъ планъ разбуждането и съживяването на обществено съзнание въ срѣдата на народа; напротивъ, почти всички сж си поставили за главна задача събуждане на „класово съзнание“ съ цѣль за ограждане своитѣ частни интереси. Това е много печално; врѣме е да се сепнемъ и да съзнаемъ грѣшката си. Нека всѣки отъ „съюзитѣ“ си постави прѣди всичко за задача да буди общественото съзнание, както между членоветѣ си, тѣй и въ срѣдата на народа, та чакъ слѣдъ това да се грижи и за своитѣ частни интереси.

Едно врѣме въ срѣдата на народа имаше повече инициатива за общеполезни работи отколкото сега. Днесъ ние всичко сваляме върху държавата а сами сме се заели изключително съ своитѣ частни работи. На това ще ни възрази, може би, нѣкой, че ние си придобихме политическа свобода, тѣй щото за разрѣшението на общественитѣ въпроси сжществуватъ вече специални държавни органи — министерствата; тѣй, за просвѣщението, за правосъдието, за вътрѣшната и външната отбрана, за търговията, земледѣлието и пр. се грижатъ вече съответнитѣ министерства; слѣд. за частната инициатива не остава вече никакъ мѣсто. Обаче това е съвсѣмъ невѣрно. Има много обществени язви, отстранението на които най сигурно би се постигнало именно при помощта на частната инициатива. Ние виждаме, напр. че обществото ни захваща силно да страда отъ индиферентизъмъ въ религията, отъ физически и нравственъ развратъ, отъ пиянство и пр. Пита се, колко съюзи и дружества ние сме създали за лѣкуването на тие всички недѣзи, които систематически разяждатъ обществения ни организъмъ и

призракъ, който постоянно чезнѣлъ прѣдъ блѣсъка на турското оръжие. На българския народъ легна двойно, едно отъ друго по грозно, робство, подъ което той петстотинъ години пѣшка, вразумѣва се, изплаща грѣхъ-ветѣ на своитѣ управници, жѣна трѣнето, посѣно отъ богомили и византийци въ обществения и църковния му животъ. Но българинътъ стана ли по-благоразуменъ, по-благочестивъ, по-родолюбивъ прѣзъ това дълговрѣменно и опасно за религията и за народността му изпитание? — Да! Но, за малко. Стигаше България да прѣкара нѣколко години самостоятеленъ политически животъ и въ нея да се явятъ жѣбитѣ и другитѣ слабости на старитѣ български ръководители на народа; стигаше България да поживѣе малко охолно и въ нея да изникнатъ нови богомили, проповѣдващи животъ безъ Богъ, безъ нравственостъ, безъ национални чувства, животъ, поддържанъ съ утопии; богомили, хабящи сили за разрушение на съществуващата обществена наредба. възхищаващи се отъ анархията, разпространяващи варварство, — варварство не такова, каквото помни историята, а варварство по-страшно, по-грозно, варварство на просвѣтени люде, зачнати въ беззаконие, отхранени и възпитани въ казарма, като еничери, безъ майчина милувка, усмивка и любовъ, лишени отъ любовъ къмъ отечество и човѣка, живѣещи само за себе, работещи само за стомаха, съставещи общество отъ звѣрове, гдѣто само силниятъ ще има право, до като иѣкой по-силеаъ не му го отнеме заедно съ живота му.

Врѣме е Евтимиевци да се явятъ на църковната катедра, въ училището, въ сѣмейството, по площадитѣ и улицитѣ, въ градове и села, да чистятъ плевели, да укрѣпаватъ християнското учение въ душичѣ на възрастни и малки, мъже и жени, да разпалятъ патриотизма. Инакъ, инакъ ще бѣде късно!

II.

Послание до Никодима Тисменски.

Патриархъ Евтимий билъ такъвъ авторитетъ по богословието и църковната практика, че къмъ него се обръщали за разрѣшение на разни въпроси изъ областта на богословието и църковната практика отъ разни мѣста на Балканския Полуостровъ. Винаги трудолюбивъ, никога гордъ, той отговарялъ съ дълги *Послания* на запитванията и на митрополити, и на иеромонаси, и на прости монаси. Доколко рѣшающе значение се придавало на неговитѣ отговори, се вижда отъ това, че изъ нѣкои отъ Посланията му били изваждани онѣзи мѣста, въ които се засѣгали въпроси, по-често подигани въ живота. Тѣзи извадки или откъси имали значение на постоянно нарѣчно ръководство. Такъвъ е, напр., откъсътъ (fragment) изъ Посланието му до Киприана монаха, запазенъ въ библиотеката на Черниговската духовна семинария.²⁵⁾ Въ него се съдържа само онази частъ отъ казаното Послание на патр. Евтимия, която засѣга въпроса за причащаването. Такъвъ откъсъ ни прѣдстави и Посланието до Никодима, което имаме намѣрение да разгледаме тука.

Никодимъ Тисменски билъ любознателно духовно лице. Той е извѣстенъ въ Ромѣния по своитѣ книжовни

25) Вж. Лилеевъ, Описание рукописей, хранящихся въ библиотекѣ Черниговской дух. Семинарии, С. Петербургъ, 1880 г. стр. 45—46.

трудовете. Близкъ роднина на сръбския деспотъ Стефана Лазаревичъ, прѣселилъ се въ Влашко, навѣрно, въ 80-тѣ години на XIV в., т. е. когато отечеството му (Сърбия) било заплашвано отъ турцитѣ, или вече било подпаднало подъ властта имъ, той основалъ тамъ въ 1391 год. *Тисменския* манастиръ, поради което той билъ нареченъ *Никодимъ Тисменски*. Този манастиръ се наричалъ нѣкога „Лавра на светителя Никодима Освещени“ и игралъ важна роля въ просвѣщението на Ромѣния. Мощитѣ на *Никодима Освещени* почиватъ въ единъ отъ храмоветѣ („Св. Троица“) на Тисменския манастиръ; паметъта му се празнува на 26 декемврий.²⁶⁾

Извѣстнитѣ Послания на патр. Евтимия сж дълги и състоятъ отъ встъпление, изложение и заключение. Въ втората частъ на Посланията си патр. Евтимий при- вежда зададенитѣ му въпроси и слѣдъ това дава отговоръ. Посланието, което ни занимава, състои отъ единъ въпросъ на Никодима и отговора на патр. Евтимия. Въ него нѣма нито встъпление, нито заключение,²⁷⁾ което показва, че то не е цѣло послание, а частъ отъ нѣкое Послание на патр. Евтимия до Никодима. То не е частъ отъ извѣстното отъ по-рано Послание на патр. Евтимия до Никодима²⁸⁾, тъй като послѣдното прѣдстави едно цѣло, нигдѣ не прѣкъсвано. Така щото прѣдлежи да се търси цѣлото Послание на п. Евтимия до Никодима, на което една частъ вече е извѣстна. То трѣбва да се търси въ ромѣнскитѣ библиотеки. Може би, тамъ ще се намѣрятъ и други, неизвѣстни още на насъ, про- изведения на п. Евтимия.

Въпросътъ на Никодима до п. Евтимия се отнася до нѣкои случаи, които трѣбвало да се взематъ въ внимание при ръкополагането на нѣкого въ свещенство. Така, той пита: „Въ правилата на св. Отци се намира, че мъжескиятъ полъ се подвижва къмъ блудни съгрѣшения, като мене 15 годишна възраст, а пъкъ сега узнаваме, че и недостигнали още такова възраст вършатъ тъй да кажа, по дяволски побужденая, *рѣчна блаждиня* макаръ изтичането да не е съвършено, а нѣщо като вода изтича въ сладострастие отъ оуда; ако такъвъ е скотоложникъ или мъжеложникъ, може ли да бѣде ръкоположенъ въ свещенство, или не?“

Патр. Евтимий най-първо обръща вниманието на Никодима върху това, че при разрѣщението на „този въпросъ се изисква голѣма внимателностъ и прѣдпазливостъ, тъй като да не би нѣкой, побуденъ отъ безмѣрно състрадание, да впадне въ манасианска ересь, или пъкъ, поради много придиравания, да впадне въ *наватско* заблужденне“. Слѣдъ това той намира практиката, която съществувала поѣкъждѣ и въ негово врѣме, на нѣкои духовници, побуждани отъ състрадание, да сж снизходителни къмъ духовнитѣ си чада, за неотговаряща напълно на божественитѣ правила, тъй като „ако свещеникътъ е и се нарича ангелъ на Господа Вседържителя, както казва великий Дионисий, и, като се моли надъ божественитѣ Дарове, има Господенъ чинъ, то той трѣбва да има ангелски животъ, тъй щото освѣнъ достоинството, и състра-

26) Вж. *Гворийъ г. Самуринъ*, Манастири въ Ромѣния, въ „Церковныя Вѣдомости“, органъ на Руския Св. Синодъ, г. XVI (1903), 25 януарий, бр. 4, стр. 135-137; Ср. Хр. Поповъ, Евтимий etc. стр. 199

27) Напечатано въ споменатото по-горѣ съчинение на г. Г. Калужняки, стр. 221—224.

28) Вж. За него у Хр. Поповъ, Евтимий etc. 199—205.

дание да възбужда. ²⁹⁾ Поряди това отъ желаещия да стане свещеникъ се иска голѣма грижливостъ относително тѣлесната чистота . . . Трѣбва да се гледа не на годинитѣ на младитѣ, но на желанието, което е въ тѣхъ. Има нѣкои млади, които, побуждани отъ горещата си натура ⁶⁾ се възбуждатъ къмъ изтечение отъ естеството не само отъ 14 или 15 година, но отъ 13 и отъ 12. Азъ видѣхъ едно момче, което, макаръ да не бѣ навършило още 12-та година, съвсѣмъ разтлѣю дѣвица. И вѣрвай; има много свидѣтели за това, които и до сега сж живи. А която се случатъ съ хладно естество, като нѣма (въ тѣхъ самитѣ) що да ги възбужда, свободни сж отъ плѣтски влѣчения не до 15, но и до 16, а нѣкои и до 18-та си година. На такива може да се разрѣши свещенство, но по-прѣди трѣбва да се изучатъ и изслѣдватъ добрѣ, да не би, като имъ правимъ снизхождение, да ставемъ причина на погинването имъ, споредъ както е казалъ апостолътъ: „Пази се чистъ въ всичко и не ставай съучастникъ на чужди грѣхове“. А що се отнася до мъже ожницитѣ или скотоложницитѣ, то правилото имъ запрѣщава. Ако ли велики Павелъ изгонва изъ царството Божие за малакия, що да се каже за онѣзи, които сж съгрѣшили съ друго тѣло? Правилото допуща, и то само по нужда, а не другоаче, да приеме свещенство онзи, който еднажъ или дважъ се поплъзналъ въ малакия и сетнѣ изкупилъ този си грѣхъ съ много трудове; а които сж съгрѣшили съ чуждо тѣло, съвсѣмъ ги отхвърля. Тѣло, което поради скверно възбуждение е излѣло своята нечистота въ друго тѣло, какъ може да се нарече чисто? Не мисля само азъ така, но и св. Иванъ Постникъ, който бѣ най-снизходителенъ и най-милостивъ къмъ човѣшкия родъ. Той казва така: „Ако нѣкой е дѣйствиенъ, и билъ мирски или монахъ, и бжде отъ нѣкого разтлѣнъ ^{*}), да му се наложи наказание прѣди да приеме свещенчество. Той е съсждъ поврѣденъ, ^{**)} оскверненъ е и не може да свещенодѣйствува. Ако ли впадне въ малакия прѣди да приеме свещенчество, безъ да знае шо е това, по неразбиране или е наученъ на това душепагубство отъ другото, то ако е човѣкъ мждъръ или благоговѣнтъ, или едното и другото, трѣбва по прѣди да му се наложи наказание, а сетнѣ да се удостои съ свещенчество. Ако ли впадне въ това, слѣдъ като приеме свещенчество, споредъ казното по-горѣ, т. е. по незнание, или по научване отъ нѣкого, да му се наложи наказание да не свещенодѣйствува (извѣстно врѣме) и сетнѣ да свещенодѣйствува. Ако ли пѣкъ повтори или потреби, да не свещенодѣйствува вече“. И така, всѣки, който желае да приеме свещенчество, трѣбва да има чистъ животъ и неосквернено тѣло, тѣй като приема ангелско достоинство. А че свещеникътъ е ангелъ Божий, свидѣтелствува блаженный Анастасий. „Имаше въ едно градче, което се намираше при Ливанската планина, единъ свещеникъ; дохажда при него ноцѣ първиятъ човѣкъ отъ онова мѣсто и го моли да стане и да кръсти дѣтето му, което било още малко и при смъртъ. Свещеникътъ става, почва да чете молитвитѣ за светото кръщение и

да приготвя вода и масло, но прѣзъ това врѣме дѣтето умира. Той го взема и го слага прѣдъ купела („прѣдъ кръстниницѣж“). Сетнѣ що? обръща се къмъ ангела и казва така: „На тебе, другарю мой, ангеле Божий, казвамъ, посвѣни се отъ властѣта, която Богъ даде на свещеницитѣ да врѣзватъ и разврѣзватъ на земята и нѣбето, и повѣрия душата на дѣтето въ тѣлото му, до като бжде кръстено; нѣмашъ заповѣдъ да вземешъ душата му прѣди кръщението“. Това като каза свещеникътъ къмъ ангела, отрочето оживѣ и, като биде кръстено, пакъ умрѣ о Господъ“. Тава е чистота на дѣйствието; така знае Богъ да възнаграждава онѣзи, които сж запазили неопетнена тѣлесната си чистота за Негово благоугождение и слава!“.

Ето едно произведение на патр. Евтимия, което често трѣбва да прочитатъ свещеницитѣ и особено онѣзи, които се готвятъ за свещенчество. Така тѣ ще бждатъ спасени отъ тайнитѣ пороци, които освѣнъ че съсипватъ тѣлеснитѣ имъ сили и ослабватъ умственитѣ имъ способности, но и имъ прѣчатъ да приематъ свещенчество, или да свещенодѣйствуватъ.

Разгледанитѣ двѣ произведения на патр. Евтимия сж, заедно съ службата на Прѣподобна Теофана, най-късно открити. Едно по грижливо изучаване славянскитѣ ржкописи, особено въ ромжнскитѣ библиотеки, е наложително, тѣй като, може би, тамъ ще се открие нѣкое за сега неизвѣстно съчинение на патр. Евтимия. Не помалко отъ наложително е и изданието, макаръ въ прѣводъ на български, на съчиненията на този нашъ бѣлжжитъ патриархъ; въ тѣхъ любителтъ на духовна просвѣта винаги ще намира храна за благочестиво настроената си душа. Поради това смѣемъ да вѣрваме, че ще се намѣрятъ лица, които да се заловятъ за това дѣло. Разбира се, че първи инициатори въ това дѣло ще се явятъ търновскитѣ братчици, които сж избрали патр. Евтимия за свой патронъ.*) —

Хр. Изв. Поповъ. (Капниловъ).

*) Въ по-прѣдшнитѣ броеве, въ които бѣ помѣстена тази статия сж се вмжкнали слѣднитѣ несъгледани печатни грѣшки:

Бр. VI.		напечатано:		чети:
кол.	стр.	редъ		
кол. I.	64	8 отгорѣ	—Това билъ	— това билъ
		10 отдолъ	високопросвѣтенъ на	високопросвѣтенъ за
кол. II.	27	4 „	възпѣва	възпѣва
		отгорѣ	Пямцквя	Нямцкия
кол. I.	65	15 „	държави	другари
		38 „	сѣмейство	свойство
Бр. VII.				
кол. II.	76	2 отгорѣ	принесения	принесения
		20 „	оного и	оногова
		44 „	споменатъ	споменатъ
Бр. VIII.				
кол. II.	87	14 отдолъ	слѣдъ това	Слѣдъ изложението на това
кол. I.	88	24 „	насъ ржотворенитѣ	насъ въ ржотворенитѣ
		27 отгорѣ	този злобѣсникъ	На този злобѣсникъ
Бр. IX.				
кол. I.	102	5 отдолъ	поставихъ	поставиха
		1 „	Одринъ	Одринъ
кол. II.	103	13 отгорѣ	казватъ	казватъ
		15 „	казнитѣ	казнитѣ
		37 „	освѣти	освѣни

29) „и милосрдїе (ἐλεος) иматъ“ — съжалѣние, състрадаване да възбужда, да има (misericordia moveri или habere) отъ Бога.
 6) „отъ топлото (θερμός) разтворенїя (κέραια) подвижминъ“.
 *) „рагтливъ сѣ“ (δίαβειρον).
 **) „на сѣмѣд рагтлпи сѣ“ (δίαβαρειν)

Писмо до редакцията.

Господине Редакторе.

Миналата година, не помня въ кой мѣсець, бѣхъ чезъ въ нѣкой отъ столычнитѣ вѣстници, че Министерството на Н. Просвѣщение било наредило чрѣзъ подведомственитѣ си инспектори нѣщо по религиозното образование на православнитѣ дѣца, които учатъ въ училищата на католическата и протестантската пропаганди. Доколкото си вспомямъ, наредено било тия ученици да се водятъ на молитва въ православнитѣ църкви, и уроцитѣ имъ по вѣроучение да бѣдатъ прѣподавани отъ лица, които опрѣдѣли прѣдставителтъ на мѣстната духовна православна власть.

Тая новина на вѣмето си много ми допадна. Макаръ да знаехъ, че истото Министерство относително религиозното възпитание въ страната се държи много хлабаво и двусмислено, все пакъ горнята му мѣрка погали моето чувство на православенъ българинъ. Хрумна ми на умъ, че уважаемиятъ днешенъ министръ на Н. Просвѣщение, при обиколката си по училищата въ Ромъния все е отчесвалъ оттамъ нѣщо добро, което и прѣбързалъ у насъ да присади. Знаино е, че разумнитѣ ни съсѣди, които нѣкои наши висши сфери, кой знае защо, титулуватъ прѣзрително съ прѣкора „мамалигари“, относно пропагандитѣ въ страната имъ се държатъ строго и бдително, както изискватъ добрѣ разбранитѣ и вѣрно прѣцѣвевитѣ имъ интереси, като на ромъни и като на православни. Тѣ съ една дивна рѣшителностъ прѣди 2-3 години взеха сериозни мѣрки за ограничаване на религиознитѣ пропаганди, както, впрочемъ, назидателенъ примѣръ ни дадоха тая година съ сериознитѣ си мѣрки къмъ повилиѣлитѣ грѣци. . . Кога чухъ за мѣркитѣ на нашия министръ касателно сѣщитѣ пропаганди, досѣтихъ се за съотвѣтнитѣ мѣрки въ Ромъния, и копнѣхъ да видя резултата отъ тѣхъ.

Въ послѣдне вѣме ми изпадна случай да споходи по моя си работа нѣкои градове. Само въ два свѣсѣмъ неочаквано за менъ чухъ да се говори за окръжното на Министерството на Нар. Просвѣщение и за злополучния му край. Излишно е да бѣлѣжа, колко мъчно ми става, кога узнахъ, че една мѣрка толко съ справедлива и наврѣменна остава неуважена и неприложена. Така, въ Самоковъ ми разправиха, че *въ тамошнитѣ протестантски училища още не билъ допустнатъ законоучителъ православенъ* за толковито православни дѣца въ тѣхъ. Разправиха дори и за нѣкакви непристойни и лукави мѣрсприятия, вземени по този случай отъ началството на протестантскитѣ училища. Азъ, обаче, не успѣхъ добрѣ да ги схвана, та се въздържамъ засега по тѣхъ да говоря. Това ще сторя по-послѣ, кога приятельтъ ми, когото замолихъ, ми ги изложи обстоятелно.

Въ Пловдивъ сѣщото, волкото се относя до католич. тамъ училища: *православенъ законоучителъ и тамъ още не е допустнатъ*. Нѣщо повече: въ Пловдивъ се знае, че католическиятъ епископъ Менини, когото нѣкои злѣ посветени вѣстници прѣди 2-3 седмици прѣдставиха за изпѣденъ изъ България, *добилъ подкрѣпата на нѣкой си консулъ* и се хвалѣлъ, че *по никой начинъ не щѣлъ да допустне въ подведомственитѣ си учебни заведения православенъ вѣроучителъ*.

Какво е по другитѣ градове, гдѣто пропагандитѣ иматъ училища и чрѣзъ тѣхъ разсѣватъ сѣмената за раздробление и разнебитване на българ. народъ, азъ още не съмъ узналъ. А това, що узнахъ въ Самоковъ и Пловдивъ, счетохъ за потрѣбно да го яви чрѣзъ „Църковенъ Вѣстникъ“, защото намирамъ, че заслужва да се знае, съ какъвъ край се завършватъ окръжнитѣ на Министерството на Н. Просвѣщение, засѣгващи важни интереси на господствующата въ страната Църква.

Колко е желателно да излѣзѣше, че реченото Министерство е съумѣло вече да стори потрѣбното, за да наложи на пагубнитѣ за страната пропаганди длѣжиямата почитъ къмъ неговитѣ законни наредби!

Не по-малко е желателно и „Ц. Вѣстникъ“ да оповѣстѣше, каквото и колкото знае по този сѣщия въпросъ.

Сливенъ, 12/III 1906 г.

Вънко.

Позивъ къмъ сдружаване.

„Всрѣдъ днешния кипежъ на идеи, всрѣдъ оживѣната дѣятелностъ отъ страна на разни корпорации, на прѣдставители на нови течения, *всрѣдъ энтузиастелния стремежъ къмъ сдружавания* (к. м.) за най-разнообразни цѣли, — едно се хвърля въ очи: нѣмѣмъ лието на мнозинството отъ богословитѣ ни“.

(Цър. вѣст. бр. 3 стр. 28. II кол.)

Когато се заговори за обществена дѣйностъ и като имамъ прѣдъ видъ самото общество, сърдцето ми се свива отъ болка, като виждамъ тази дѣйностъ, въ колко разноразни направления е насочена, съ цѣли едни отъ други по едностранчиви и утопични; като се заговори за народно-просвѣтителна и културна дѣятелностъ, душата ми се пълни съ горестъ и страдание къмъ този народъ, потъналъ въ невѣжество и простота; като се заговори за религиозно-правствено, умствено и економично поведение на народа, не могатъ сърдцето и душата ми да прѣнесатъ чувството, като виждамъ, до колко религиозно правствено и умствено повдигане е достигналъ този народъ, потъващъ въ правствена развала, умствена заспалостъ, економическа разкапалостъ; а като се заговори за дѣйността на нашитѣ богословски сили, скръбъ ме наляга и азъ не мога да се въздрѣжа отъ да не кажа съ горестъ, че тя е равна на *нула*. че „приготвенитѣ да влѣзатъ въ борбата почиватъ“. Враговетѣ ни наричатъ *тъмни сили*, та проявяваме ли свѣтлинка, за да опровѣргнемъ това? Наричатъ ни още *мракобѣсници*, та мѣчимъ ли се да разпрѣснемъ този мракъ, койго е налегналъ враговетѣ ни, за да видятъ източника на свѣтлината? Съвсѣмъ не! Освѣтнѣ нѣколко сили, едно малцинство — поклонъ прѣдъ ревностното имъ служение народу и на църквата! останалитѣ, които бѣлѣжа писачтъ, „почиватъ“.

Като прочетохъ статията по поводъ на А. Н-въ въ в. „Народно Единство“, особено крайнитѣ пасажи, не можахъ да се не породятъ изново горнитѣ мисли въ менъ. Отно-

сително по прѣдмета на критикитѣ имъ нѣма що да кажа, то е прѣво на спорящитѣ, а какъ мисля азъ, то е другъ въпросъ; но тукъ азъ искамъ да кажа нѣщо по другъ въпросъ, — по въпроса: „*всрѣдъ внушителния стремежъ къмъ сдружаваня . . . множество отъ богословски сили нѣмпе и почива*“ (к. м.) — по въпроса за сдружаване на богословитѣ ни.

Идеята за *сдружаване на богословци*, може да се каже, че се появява, угасва, пакъ се появи и пакъ на загасване отива! Коя е причината? — Горѣприведений пасажъ е отговоръ, противното нека излѣзатъ да докажатъ. Още въ 1898 г. тази идея се появи и то за сдружаване само на семинариститѣ; богословцитѣ съ висше образование не счетаха за нужно даже и дума да кажатъ, а всичко угасна още въ началото. Появи се миналата година отъ богословитѣ въ София, дигаха, слагаха и пакъ всичко утихна — „християнското съзнание“ както единъ отъ инициаторитѣ искаше органа да нарекатъ, не се яви. Породи се пакъ прѣзъ същата година наново идеята за сдружаване между търновскитѣ семинаристи, заговориха изъ колонитѣ на в. „Свѣтникъ“ и знаете ли колко? Едвамъ четирма: едина Хартлей, който може би едвали е семинаристъ; или ако е, той е вече съ извратени мисли за благо на църквата, се произнесе: „който семинаристъ е учител да влѣзе въ учит. сюзъ и тамъ да работи, който е пѣкъ свещеникъ — въ свещеническитѣ братства: втори заговори Г. нъ Джамбовъ, трети изказахъ азъ мое мнѣние и четвърти г. Георгиевъ и туй то, — и всичко пакъ загасна (не говоря за срѣщата на семинариститѣ въ Троянския мостиръ, то е още по печално). Вторитѣ двама, съ изключение на менъ, бѣха за сдружението на семинариститѣ въ сюзъ. Моето мнѣние бѣше: не отдѣлно семинариститѣ да влѣзатъ въ сюзъ, но всички сили съ богословско образование, па биле тѣ семинаристи, академисти, свещеници, учители, па даже и всички желаючи благо на църквата, да се стекаатъ и образуватъ *богословски сюзъ*, и, като знаяхъ, че между богословитѣ въ София се бѣше породила тази идея, приказвахъ инициаторитѣ да излѣзатъ и разгласятъ, какво е направено по това и какво мислятъ да правятъ за напредъ (гл. бр. 275 на в. Свѣтникъ год. 905). И какво излѣзе? Оттогазъ — 27 септемврий, до сега, вече 4 мѣсеци врѣме, така ли не се намѣри нѣкой отъ инициаторитѣ да прочете този брой и каже какво е направено! Или считатъ в. „Свѣтникъ“ за пасквилъ, а писачитѣ за „момчета“, та не намиратъ за добръ да отговорятъ на таквизъ „момченски работи“, или считатъ за унижение да сж съ тѣхъ? Но едно отъ двѣтѣ; или богословско дружество съществува и си укрива дѣятелността и не считатъ нужно да приематъ за членове по долни по образование, или пѣкъ, че огъньтъ, който избухна въ тѣхъ, тогазъ бѣ върбовъ — изведнажъ плавна, изгорѣ и загасна безъ да остави жаръ баре за сгрѣване, но пепель *еюже ветъръ възмета*! И затова не мога и азъ ведно съ писача да не кажа: „*всрѣдъ днешния кпшежъ на идеи, всрѣдъ оживѣната дѣятелность отъ страна на разни корпорации, на прѣдставители на нови течения, всрѣдъ днешния стремежъ къмъ сдружаваня за най-разнообразни цѣли, — едно нѣщо се хвърля (азъ ще кажа бие и освѣтлява) въ очи: нѣмѣнието.*“ Но може би ще кажатъ, че нѣма нуждитѣ условия за зараждане и закрѣпване таквазъ идея между

богословитѣ. Но има ли нужда да се доказва това? „Борбата е обявена“ отъ враговетѣ на църквата, а кога е нѣмало? Отъ тия условия има и по-други, които да ни накаратъ да се сплотимъ въ сюзъ за образуване боева сила? Нима искаме да чакаме покана отъ Св. Синодъ за това; но тогазъ се обезличаваме като хора съ воля и инициатива. Слѣдователно обвинението отъ страна на Синодалния органъ. почит. в. „Цър. Вѣстникъ“ къмъ богословитѣ, азъ мога да нарека, че е обвинение и отъ самия Св. Синодъ, който е „сбиралъ петаче по петаче да види единъ день ревностни пастири, горещи просвѣтителни на своитѣ братя и сестри“ и че това обвинение, по моему, напълно заслужаваме, защото е изказано отъ дѣното на душата на баща, който вжда своитѣ дѣца да вървятъ по направления съвсѣмъ противни отъ ония, въ които ги е отхранилъ и възпиталъ!

Ето защо, за да оправдаемъ грижитѣ и надеждитѣ на Св. Синодъ, да отхвърлимъ обвинението, което ни се прави, нека всички сили съ богословско образование — срѣдно и висше, си дадемъ братски ръка, да се сплотимъ и образуваме една боева сила за защита на църквата, народа, отечеството отъ *козни дяволски* и почнемъ дѣла отъ чисто религиозно-просвѣтителенъ, културно наученъ и социално економиченъ характеръ. Отъ васъ, богослови, съ вашето образование, ние очакваме морална подкрѣпа-насърдчение и знания за по-широко саморазвитие, а отъ насъ, захвърленитѣ изъ тъмнитѣ кѣтове на отечеството ни, всрѣдъ невѣжество и простота, калъ и ницета, очаквайте добри съчувственици, подкрѣпители и дѣлатели на Христовата нива за посѣване златнитѣ зрънца на словото Божие. А наградата, която ще получимъ, да не очакваме да бѣде материална, но че „сме си изпълнили длѣга“, а обществото, народътъ, църквата сами да ни цѣнятъ“... —

А за разчепкване и обмислюване на тази идея за сдружаване, вървамъ, че никое списание и вѣстникъ нѣма да затвори колонитѣ си за това. Азъ излѣзохъ много остро и открито, но обиденитѣ нека извиняватъ и докажатъ протияното съ своя животъ и дѣятелность, но не и съ остри критики. Като завършвамъ статийката си, азъ не мога да се не обърна къмъ всички съчувственици на дѣлото и желатели за благо на църквата — къмъ всички богословци съ срѣдно и висше образование, съ прѣкрасното стихотворение на народния ни поетъ г. Ив. Варова:

Дѣлгъ, честь, милость, трудъ упорни —
Ето ни лозинки нови,
Ето здравитѣ основи.
На напредъкъ благотворни!
Некъ въ душевнитѣ си скривали
Да ги впишемъ, съхранимъ
И на нашитѣ идеали
Въ първи редъ да ги държимъ!

с. Тулово.

Свещ. Т. Пенковъ.

„Който яде Моето тѣло и пие Моята кръвъ, ще има животъ вѣченъ“.

(Иоан. 6—54).

Горнето, казано отъ Господа Нашего Исуса Христа, трѣбва да го знаемъ всѣкога, а най много прѣзъ това врѣме — вел. постното — което ни приготвя къмъ радостното посрѣщане на този спасителенъ день: „И сущимъ животъ даровавъ“. За да бѣде истинска радостта ни и ние трѣбва да сме истински. Не е достатъчно само, да ядемъ тѣлото и да приемъ кръвта на И.-Христа, безъ да има сила вѣра въ това, защото то, Св. причастие, се дава и на праведници и на грѣшниците; на първитѣ за спасение, а на вторитѣ — за осжлданieto имъ. Не е достатъчно на духовния слѣпецъ само да кажемъ: Слѣпъ си, слѣпчо. Но трѣбва да го заинтересоваме, трѣбва да му се докаже, че говореното ни хармонира съ дѣлата ни. Индиферентизмътъ му къмъ религията, или частно къмъ постановленията на църквата, трѣбва да се прѣмахне, всичко за него трѣбва да бѣде ясно, а не тъмно. Но това какъ може? Даватъ ни примѣръ католицитѣ и протестантитѣ. Единъ да е слушателътъ имъ, тѣ си изпълняватъ службата, а най-голѣмо мѣсто сж дали на проповѣдта, този духовенъ лостъ, който повдига всѣкиго до небето и го доближава до Бога. Трѣбва да е наближило врѣмето за да стане едно прѣобразование въ досегашния църковенъ редъ, както казваше в. „П. Гласъ“ по примѣра на Руската църква. Най-голѣмо мѣсто да се даде на проповѣдта, защото само тя прави човѣка отъ зълъ на добъръ, отъ антирелигиозенъ на религиозенъ. До какъ нѣмаме проповѣди, ще имаме антирелигиозни личности и наопаки. Може ли да знае човѣкъ, че само кога е далечъ отъ Бога, е като отрѣзаната прѣчка отъ лозата? Та възможно ли е човѣку да бѣде извѣстно това „че който яде тѣлото Ми и пие кръвта Ми ще има животъ вѣченъ“ когато нищо не е слушалъ за това? Такъзвито е далечъ отъ Бога и правдата Му, той е безплодно дърво, той е сухо дърво, което нѣма никаква полза за уморения пѣтникъ въ пустинята. Ако дървото е израстнало, значи е имало всички условия за вирението му; а сетнѣ е изсъхнало, трѣбва да се дири причината на това. На ли сжщото е съ антирелигиозния човѣкъ! Той не бѣше такъвъ, но е изгубилъ духовната влага, почва, климатическитѣ условия, та сега е като сухото дърво безплоденъ день. Той е като лозовата прѣчка, която е отрѣзана отъ лозата; токътъ на духовния му сокъ е прѣсеченъ отъ Бога, който дава всички добрини. Такъзвито ще остане безплоденъ до смъртта си и слѣдъ нея, защото той е далечъ отъ И. Христа, който дава вѣчния животъ. Ако дръвчето до кѣтъ е младо се присажда и прѣвива, сжщоро бива и съ човѣка. Само до кѣтъ е младъ може да се доближи до Христа, да му се присадятъ християнскитѣ добродѣтели, и Му стане прѣзъ цѣлия си тукашенъ и бѣдѣщия вѣченъ животъ нераздѣленъ другаръ. Но кое е това мѣсто и кои сж тѣзи, които могатъ стори горнето? — Само училището за сега а родителскиятъ домъ по сетнѣ. Изкрено заговорено ли е за И. Христа въ училището, за тѣлото Му, за кръвта Му, всичко е спечелено, вече е нанесена генерална побѣда на дявола,

който само мрази добрия човѣкъ. Но като е не говорено за Христа, нито въ училището, то иматъ право ученицитѣ отъ VII кл. на Окр. Мужкз гимназия въ гр. Р. да излѣжатъ, че сж се причащавали въ друга църква, кога сж се причащавали — на „Тодоровъ день“ само и само да не се причащатъ. Има право ученикътъ отъ VI кл. на сжщата гимназия да се прѣструва прѣдъ майка си, на сутринта, кога ще се причащава и иска да закуси и тогава да се причащи!! Сега, възможно ли е тойзи, който до година ще прѣлпазва другитѣ и ще му се повѣрятъ толкова млчи чада, да упштва въ правия пѣтъ, а него да прѣдпазятъ като сукалче дете отъ сжсца? Нека по първо да замислимъ за проповѣдта, послѣ за материалното си подобрѣние, а най-послѣ за прѣдимството на свѣршивши и несвѣршивши свещеници, защото Апостолътъ казва: „Горъ мне, аще не благоувѣсткую.“ И тогава само ще дадемъ прѣдимство на духовната храна прѣдъ тѣлесната и неусѣтно сме станали отъ зли на добри.

Свещеникъ Никола Станевъ.

Изъ живота.

VI

Маската на живота.

Сирна недѣля. Тѣй се казва у насъ — България. Недѣля, като всѣка недѣля съ 7 дена. Но едно е важното, че църквата прѣдписва за ядѣне не месни храни, а такива, близки до растителнитѣ. Църквата ни подканя за постъ — за приготвене срѣщата на тържество духовно. Туй тържество и дѣцата го знаятъ. Но какъвъ жестокъ бой се започва между душата и тѣлото. Първата се подига на горѣ къмъ небето, вслушва се о Божествения гласъ, а второто — тѣлото се влачи по земята, иска удовлетворението на инстинктитѣ си, тегне като баластъ на душата и не ѝ позволява да се издигне и кацне на духовното равнище, отъ гдѣто е хвъркнала и паднала на земята. И тоя бой, тая борба се заблѣзватъ най-много въ сирната недѣля.

Влѣзте въ църква, вслушайте се о пѣнието ѝ и вижте, какъ душата ви забравя всичко мирско, подига крилѣ, за да се съедини съ това, което ние само Го чувствуваме, а не Го виждаме. Излѣзте на вѣнѣ и тръгнете изъ главната улица. Прѣдъ васъ изпѣква това, което тѣлото иска. Отдалечъ виждате маска — пѣтель, който като Крали Марко крачи изъ улицата и се обрѣща на лѣво и дѣсно и гледа, дали привлича вниманието на публиката. По-нагорѣ срѣщате църкелъ, гордо—гордо цапа изъ улицата рѣдката калъ. Още по-нагорѣ срѣщате „циганка“, „амурче“, „венера“ и пр. маски, около които тичатъ цѣлъ орлякъ дѣца. И това всичко се върши за удоволствие, за раздвижване мисльта отъ една страна, а отъ друга — кесията на човѣка.

Човѣкъ като че има нѣщо общо съ животинството. Колкото и да се издига на горѣ по стълбата на прогреса, все пакъ на това равнище изнася и нѣща отъ първобит-

ното си състояние. Той обича да подражава на животните. Даже нѣкой път иска да вземе тѣхния образъ, да върши тѣхнитѣ дѣла за свое удоволствие. Азъ не мога отгатна причината на това подражение.

— Човѣкъ е въ състояние да върви напредъ по пътя на прогреса и назадъ въ сѣщото време, да се вали на „дното, отъ гдѣто е тръгналъ“, — ми казваше единъ. И тоя пригелъ изповѣдва цѣла истина. Тая чръта е забѣлѣзана у човѣка — върви напредъ и назадъ.

Маска?! . . . дѣцата даже знаятъ, що е маска и кога се употребяватъ. И въ тѣхъ човѣкъ е потърсилъ удоволствие! Но да се спустне съ открито лице да изпитва това удоволствие не може, защото иска и да запази човѣшкото си достоинство.

Една прочута българска трупа всѣка година прѣдстави на обществото ни прочутата Горкиева пиеса „На Днѣ“. Въ „На Днѣ“ нѣма човѣци, а има маски, нравствено развалени типове, които биле пионеритѣ на бѣдещия животъ, спорѣдъ нѣкои. И отъ тия маски колко хората се наслаждаватъ, въодушевяватъ, особно младитѣ — некаленитѣ въ живота, влизатъ въ положението гмъ, подаватъ имъ ръка за обща борба съ злото въ живота, което е било *капиталътъ*, а не и друго.

И да не се даваше тая пиеса, да не имаше маски въ сирната недѣля, които сж отломки само отъ живота, който за сега донѣгдѣ е цѣла сирна недѣля и „На Днѣ“, то всѣки отдѣленъ човѣкъ е цѣла маска и „на днѣ“. Но нѣкой ще си помисли, че говоря за лицето — вънкашността на човѣка. Не, това не ми е думата. Говоря за друга маска, маска духовна, която е най-важната у всѣки човѣкъ. Говоря за *душевния образъ на човѣка*.

Ние сме всѣчки човѣци. Имаме една природа. Тече една кръвъ въ жилитѣ ни. По всичко вънкашно си приличаме, имаме единъ образъ, като че сме творение на единъ майсторъ. Но съ вътрѣшния, душевния ни образъ, не е така. Единъ върви въ живота по тоя пътъ, а другъ по други. Единъ счита за добро и истинно християнството, туря тая маска на лицето си и се движи да подражава на християнскитѣ добродѣтели, другъ счита всичко това за абсурдъ, смѣе се на тоя съ християнската маска, подиграва се съ него и върви по другъ пътъ съ друга маска на лице.

Може би нѣкому ще стане мжно, гдѣто казвамъ, че всѣки човѣкъ въ живота има маска, задъ която се крие, дѣйствува, живѣе. Но върѣте се въ живота, погледнете себе си, сравнете се съ подобнитѣ си, а тия послѣднитѣ — между имъ и вие ще се увѣрите. Въ старо време човѣцитѣ за защита на бойното поле употребявали желѣзни брони. И сега на бойното поле се употребяватъ брони, но не такива като първитѣ, а отъ съвсѣмъ другъ характеръ. И въ живота — въ това бойно поле и сражение се употребяватъ брони — маски, задъ които ние — човѣцитѣ се криемъ да останемъ неврѣдими. Ние туряме духовнитѣ си маски и съ тѣхъ излизаме въ живота на борба. И колкото тия маски сж разновидни, толкова животътъ става по-пѣстъръ и усѣянъ съ трупове, които сж загинали отъ неравната борба и неустойчивостта на маскитѣ си.

А това е нежелателно отъ никого: да бѣде смазанъ въ живота отъ фалшивата си маска. Както имаме една природа, една кръвъ, тѣй трѣбва да имаме една ягка духовна маска — броня, т. е. единъ и сѣщи мирогледъ

съ който да живѣемъ на земята, безъ да бѣдемъ немилостиво смазани подъ тая маска. А туй е най-скѣпото желание на всѣки човѣкъ. Когато на бойното поле крушумитѣ и гранатитѣ почнатъ да пицятъ, тогава войника неща хлѣбъ, не иска музика, а иска нѣщо като броня да го запази и тѣй да побѣди неприятеля. Всѣки единъ човѣкъ е войникъ въ живота; като чуе и види злото му, той не иска хлѣбъ, пари и пр., а иска *нѣщо*, което да му послужи като броня или маска и го запази неврѣдимъ. И нуждата отъ такава маска става всѣ по-чувствителна. И нѣкои си ги купуватъ готови отъ специалнитѣ магазини за това, а други си изработватъ сами. Но кои сж тия магазини? — Защо питате? Не ги ли знаете? Хей, казвамъ, има вече търговци за духовни маски. Надъ тѣхнитѣ магазини стоитѣ фирмитѣ: „Социализъмъ“, „Католицизмъ“, „Протестантизмъ“, „Толстоизъмъ“, „Нитшензъмъ“ и пр. и пр. . . Всички тие продаватъ маски, правятъ голѣма пропаганда, маскиратъ много личности, които се сръщатъ начесто изъ България. За сега послѣдната прилика на цѣла сирна седмица. И отъ тукъ животътъ ни е несн сентъ, неуравновесенъ, пѣстъръ, бойно поле. Не, животътъ не е бойно поле, а поле за мирно и тихо растене и прѣуспѣване духовно. Не се раждаме да се ядемъ единъ — другъ, а да образуваме едно тѣло и душа чрѣзъ Христовата любовъ. Вънкашно ние се познаваме, че сме човѣци, че по прилика сме едно сжщество, а въ вътрѣшно не се познаваме. Ние се плашимъ единъ — другъ, бѣгаме на разни страни и правимъ разединение въ живота. А това разединение се забѣлѣзва на всѣкхдѣ. А на това причината? Причината е различнитѣ ни духовни маски, въодушевяването ни отъ различитѣ идеали и стремежи. А както вънкашно си приличаме, защо и вътрѣшно не? Кое ни забранява? Всички виждаме, че имаме нужда отъ това приличие, мжчимъ се да го постигнемъ, а не можемъ, защото не знаемъ, като махнемъ старитѣ си маски, коя да туримъ и излеземъ въ живота. А тукъ е разковничето, тукъ е тайнана.

До сега човѣчеството е турѣло рѣдъ маски и не се е виждало щасливо, защо това сжщото човѣчество отбѣгва отъ маската на Спасителя? . . .

„Моето иго е благо и легко“ — казва той. . .

Берта Сутнеръ казва: „Долу Оржжието“, а ние — „долу маскитѣ“.

Свещен. Ис. Дочевъ.

АЛКОХОЛЪТЪ И ПРѢСТЖНОСТЪТА.

(Прѣводъ)

Кждѣто е ракията, тамъ е и кръвта, тамъ е и прѣстжлението; едното слѣдва и допѣлва другото, — както едното, така и другото се намиратъ въ тѣсни връзки. Самитѣ безцѣлни, безсмислени и ужасни прѣстжления ми го на често се извършватъ подъ влиянието на ракията. Ето единъ само, отъ хилядитѣ подобни примѣри. — Единъ италиански каменаръ, като се напилъ, произвелъ въ една Швейцарска кръчма скандалъ, за което го и изпѣдили

изъ заведението. Тогава той излиза и изважда ножа изъ ржкава на дрехата си и на първия, когото срѣсналъ, нанесълъ три тежки рани — въ корема, гърдитъ и плѣщитъ. Подобни примѣри се случватъ ежедневно и има изпълнени цѣли страници на газети и журнали, но никой не се плаши отъ тѣхъ. Всѣкой прѣкрасно съзнава и разбира, че съ запрѣщението продажбата и производството на алкохоля, непрѣмѣнно ще послѣдва и понижението уровня на прѣстѣжността. — Нѣма нито единъ сѣдебенъ дѣятелъ, нито единъ д-ръ, свещеникъ, или служащъ въ тюрменитѣ заведения, който да не е наблюдавалъ грамадната роля на ракията въ прѣстѣжността.

Въ публикуваното прѣзъ 1885 година „възвание къмъ Швейцарския народъ“ между другото се казва, че всички директори и началници на тюрмитѣ, исправителни, работнични и др. домове като изучавали причинитѣ на прѣстѣжленията при прѣгледа на затворницитѣ и при лични общения съ тѣхъ, сж дошли до убѣждение, че една отъ *главнитѣ* причини за случилитѣ се прѣстѣжления бижо злоупотрѣблението съ спиртнитѣ напитки изобщо, съ частностъ съ ракията. Много често ще слушате отъ осѣденитѣ: „азъ бѣхъ пиянъ, когато извършихъ прѣстѣжлението, и ако да не бѣше тѣзи проклета ракия, азъ не бихъ билъ сега тука“. —

Опирайки се на свидѣтелствата на самитѣ затворници, може да се прѣдполага, че въ Швейцария напр., въ послѣдно врѣме, 40% отъ мъжете и 25% отъ женитѣ били подвѣргнати на наказание за дѣла, извършани въ пияно състояние. —

Пиянството, този ужасенъ порокъ, е разрушило и разрушава физическото и умствено здраве на голѣмо число хора. Единъ затворникъ въ една отъ Швейцарскитѣ тюрми пише, между другото, въ своето писмо: „азъ бѣхъ вече рѣшилъ да свърша съ себе си. А какво ме подбужда къмъ това? — ракията! Слава Богу, че тюрмата ме е избавила отъ това нѣщастие и азъ сега свършено се прѣродихъ“. — Така пише и другъ арестантинъ на баща си въ дома: „това е било необходимо, за да се ява азъ ненадѣйно тукъ; азъ сега съмъ другъ челоуѣкъ“. —

Поменѣжото по горѣ възвание свършва съ свѣти, да не се подаваме подъ влиянието и измамата на управителитѣ на спиртнитѣ заводи, фабриканти и търговци, и да си даваме отчетъ за това нравствено и физическо разрушение, което влече подвѣрѣ си тѣзи проклета напитка, както за цѣлитѣ сѣмейства и господарства, така и за отдѣлнитѣ личности. Че спиртнитѣ напитки подбуждатъ къмъ прѣстѣжления, това е повече отъ вѣрно. Алкохолътъ, въ каквато и да билъ той форма, е отрова за човѣшкия организъмъ. Пиянството не е нищо друго освѣнъ самоотравяние съ алкохолъ. — Като разрушава физическото здраве, послѣдниятъ произвежда още повече измѣнения въ душевното състояние на човѣка, — пияницата, обикновено, изгубва нравственото чувство, волята му постоянно ослабва, — сжшватъ става неспособенъ да управлява своитѣ страсти и желанія и най сѣтнѣ послушно се покорява на своитѣ гъруби и скверни влечения. Статистиката отъ всичкитѣ страни констатира по между пияницитѣ прѣстѣжления отъ всичкитѣ родове, — сѣмейни неуредици, незаконни раждания, нравственъ упадъкъ, самоубийства и пр. — Привежданието на тѣзи данни тукъ е безполезно, — тѣ могатъ да се прочетатъ на всѣкъдѣ. Тукъ е важно да се упомене за още по голѣ-

мото и силно послѣдствие отъ пиянството, а именно — за изражданието на потомството.

Това явление е вече забѣлѣзано отъ стари и не zapomнени врѣмена. Така, древне-грѣцкитѣ прѣдания разправятъ, че страшнѣй Вулканъ билъ роденъ отъ Юпитера¹⁾ въ това врѣме, когато първиятъ се намиралъ подъ влиянието на веселящитѣ напитки; Диогенъ²⁾ циникъ веднажъ се обърналъ къмъ едно дѣте — идиотъ съ думитѣ: твоятъ баща е билъ пиянъ, когато майка ти та е зачала“; Хипократъ³⁾ въ своитѣ трудове забѣлѣзалъ пагубното дѣйствие на виното върху зародиша и ние знаемъ че въ Картагенъ⁴⁾ сжществувалъ законъ за запазване потомството на младоженцитѣ, който запрѣщавалъ на послѣднитѣ да употрѣбаватъ други напитки освѣнъ водата. — Въ днешно врѣме науката е точно изслѣдвала този въпросъ и труоветѣ на ученитѣ Легрена, Ладама, Серье, Фореля и мн. др. извѣстни медици потвѣрдили и научно доказали това, което било вече забѣлѣзано и въ древността. Въпросътъ за алкохола постѣпенно станажъ общъ въпросъ, — да се говори за него значи да се говори за послѣдствията отъ алкохола, — да се говори за изражданията. Иначе не може и да бжде: *пиянството е болѣсть, която съ своитѣ, отчасти невидими, послѣдствия, произвежда болѣзнетворно измѣнение въ организма, а тази болѣзнь влиае така сжщо и на потомството.* —

Д-ръ Легренъ, единъ отъ учепитѣ доктори въ Франция, е наблюдавалъ четире поколѣния пияници въ 215 сѣмейства. Въ първото поколѣние е имало 168 сѣмейства, които имали изродъци: а именно: 63 сѣмейства имали членове съ душевно неравновоѣсие; 88 — съ отслабнали умствени способности и 45 — проявили нравствено упадване; въ 39 сѣмейства се забѣлѣзвали гърчеливи пропадъци; 52 — падания; въ 16 — истерия; въ 5 — възпаление въ мозъчната ципа. — 108 сѣмейства отъ 215-тѣхъ, т. е. 1 на 2, имали по между своята срѣда пияници, на които особено силно билъ прѣдаденъ този порокъ. — На края се забѣлѣзвали въ 116 сѣмейства и умоповрѣждания. — Страшно голѣма цифра! —

Въ II поколѣние 98 наблюдения дали слѣдующия резултатъ: въ 54 сѣмейства се проявили израждания въ особено теж а форма; въ 24 — нравствено упадване; сгърчвания се забѣлѣзвали въ 42 случаи; падания — 40 случаи; 8 случаи се забѣлѣзвало въ всичкитѣ сѣмейства пиянство. —

Въ III поколѣние 7 наблюдения надъ 17 дѣца показали общо напушание на ума, освѣнъ това забѣлѣзали се и 2 случаи отъ умоповрѣждания; 4 случаи сгърчителни припадъци; 2 случаи падания; 2 случаи истерия; 1 случай възпаление въ мозъка и 3 случаи гълки. — Нѣма да бжде послѣ чудно, че прѣдразположението къмъ прѣстѣжностъ се явява като слѣдствие отъ тѣзи измѣнения въ организма, — упадъкъ у наслѣдницитѣ на пияницитѣ. Този наслѣдственъ упадъкъ Д-ръ Ладенъ разполага по слѣдующитѣ стѣпени: I ст. — баща пияница, безнравственъ и развратникъ; II — синъ тоже пияница, но, намирайки се подъ влиянието на ракията, явяватъ се мозъчни заболѣвания, (това е вече слѣдствие отъ *наслѣдствено* пиянство), прѣдразположенъ къмъ душевни забо-

1) Явически богове въ стара Грѣция, I — Богъ на огъня II — верховния Богъ. — 2) Философъ въ древна Грѣция и живѣлъ въ VI в. до Христа; 3) Ученъ лѣкарь въ стара Грѣция. — 4) Градъ който е сжществувалъ до ражданието Христово на Африканския брѣгъ на Сред. море.

лѣвания и изобщо къмъ прогресивно парализиране; III ст. — внукъ въ раннитѣ години, явни сгърчвания, послѣ падания, въ повечето случаи постъпва душевна болѣсть, (въ всѣкаква форма), идиотизъмъ и сжщо прогресивенъ парализъ; IV ст. — правнукъ, въ повечето части не се явява на свѣтъ, или пъкъ се явява мъртавъ, слабоуменъ и т. н. —

Както въ 2-та, така и 3-та ст. (сина и внука) не е нужно даже лично сами тѣ да злоупотрѣбаватъ съ спиритнитѣ напитки, за да би се появило въ тѣхъ разположение къмъ прѣстѣпностъ, жестокости и душевни заболѣвания. —

Д-ръ Легренъ, като наблюдавалъ нравственото упадване въ 45-тѣхъ сѣмейства изъ 168-тѣхъ I поколѣние и въ 23-тѣхъ отъ 98-тѣхъ отъ II поколѣние заблѣзалъ въ нихъ прѣстѣпленията: кражби, убийства, нанасяне рани и побой, грабежи, съпружеска измѣна, полови извращения, проституция, изнасилвания, развала и много др., изобщо всички родове сжществующи прѣстѣпления. Като говоря за прѣстѣпността, на тѣзи дума трѣбва да се даде по голѣмо значение — *прѣстѣпникъ е не само този, който пада подъ ударитѣ на закона, но и този, който е избягалъ това наказание, разваля и отравя живота, благосъстоянието и бждещността на своитѣ ближни, роднини и свои дѣца; разваля и нарушава мира въ сѣмейството и ежедневно и се подиграва съ нещастната си жена и дѣца.*

Голѣмо, безкрайно голѣмо е злото, което се добива отъ пиянството, и, което напълно би трѣбвало да се опише, обаче и казаното е достатъчно, за да се разбере голѣмата необходимостъ отъ една упорна, енергическа и постоянна борба съ сжщото пиянство. —

с. Новачене, (орханийско)

Свещ. Николай П. Поповъ.

Прѣдизвиканъ отговоръ.

Въ брой 195 на столичния вѣстникъ „Народно Единство“ между многото обвинения, които се сипѣха върху Синодалната канцелария, имаше и това, каквота канцелария се *заканвала* да отмѣщава на бившия учител при Софийската Духовна Семинария, Д. Божковъ, и че това тя сторила ужъ въ мое присѣствие. Като се отговори въ „Църковенъ вѣстникъ“ брой 3 по тия обвинения на писачитѣ въ „Народно Единство“, изказа се надежда, че азъ ще излѣза да *кажа истината* по въпросното обвинение. Прочее, въ интереса на истината *заявявамъ*, че никога Синодалната канцелария, — членъ отъ сѣмейството на която имамъ честта да бъда отъ 10 мѣсеци — прѣдъ мене не се е *заканвала* да отмѣщава на Г-на Божкова. Желателно било би писачитѣ около в. „Народно Единство“ да си подписватъ обвиненията, та да знае всѣки, кои сж борцитѣ за *накърненитѣ* църковни интереси и противъ злоупотрѣбленията на Синодалната канцелария. Она, който говори истината, не трѣбва да си крие името. Въ противенъ случай всѣки

има право да мисли, че тукъ се сѣятъ само раздори, а за истината и църквата нито се и мисли. Зачекването моегo име въ една работа, за която азъ нищо нито съмъ чулъ, нито зная, е именно маневра на раздоръ и отмѣщение; и отмѣщение не на Синодалната канцелария, а лично мене. Обаче, ако нѣкой е ималъ да си *отмѣщава* за нѣщо, той би могълъ да си избере по-благородно срдство, отколкото избраното вече — *клюката*. Повтарямъ, никакви *заканвания* отъ Синодалната канцелария, противъ когото и да било, прѣдъ мене не сж правени

Протосингелъ при Св. Синодъ

Архимандритъ: *Неофитъ*.

ДОПИСКА.¹⁾

Господине Редакторе,

На 5/1 т. г., като мълния се разнесе извѣстието, че пристига въ града ни Негово Високопрѣподобие, От. архимандритъ Иосифъ, управляющъ Старо-Загорската епархия. И на 6/1 (Богоявление), съгласно изработената по този случай програма отъ кметството ни, въ 9¹/₂ часа сутринята, бѣха се събрали богомолцитѣ съ духовенството отъ тритѣ градски църкви въ града ни, на княжеския площадъ, гдѣто щѣше да се извърши отъ Негово Високопрѣподобие великото водоосвещение. Християнитѣ съ нетърпѣние чакаха появяването на Негово Високопрѣподобие, който на 6 служи въ църквата „Успѣние Прѣсвет. Богородица“.

Въ 10 часа се заде От. Иосифъ, облеченъ въ църковнитѣ си одѣжди, но едва се движеше, понеже богомолцитѣ, 3—4 хилядно множество, се натискаше около Негово Високопрѣподобие, като искаше всѣки по-напрѣдъ да цѣлуе Св. дѣсница на Отца Иосифа. Въ 10¹/₄ часа се почна великото водоосвещение и слѣдъ прочитанието на Св. Евангелие, От. Иосифъ, съ съюственния нему даръ слова произнесе по случая една прочувствена рѣчь, относяща се до значението на праздника, която рѣчь трая около 1¹/₂ часъ, при гробна тишина отъ страна на хилядното множество.

Слѣдъ свършването на водосвета, Негово Високопрѣподобие почна да рѣсе християнитѣ, но това не можеше да стане, при всичко че бѣха взети мѣрки отъ страна на кметството, всичко да е въ редъ, защото множеството, възхитено отъ прочувствената и назидана рѣчь на талантливия ораторъ, се натискаше и всѣки искаше да се порѣсе, цѣлуе св. Кръсть и дѣсницата на Отца Иосифа.

На 7/1 (Ив. день) Негово Високопрѣподобие служи въ църквата „Св. Иоанъ Нрѣдтеча“, въ града ни (моноклисия) заедно съ четирма градски свещеника. Слѣдъ свършването на Божественната литургия, Негово Високопрѣподобие се изправи на царскитѣ двери и ясни му гласъ произнесе думитѣ, земени отъ Св. Евангелие: „*Покайтеся, приближбося царствіе небесное*“. Талантливиятъ ораторъ, като че хипнотезира богомолцитѣ, които

1) Настоящата дописка бѣше изпратена още на 9—1 т. г. до почитаемата редакция на в. „Свѣтникъ“, за напечатание, но по неизвѣстни мене причини, редакцията не я напечати.

прѣдлюбоваха храма, Ораторътъ разви всестранно горѣказанія стихъ отъ Св. Евангелие при абсолютна тишина, и, както се виждаше, богомолцитѣ, всѣка дума отъ рѣчьта, изказана отъ оратора, погълтаха, за да се наситятъ съ тази Божествена храна, отъ която чувстоваха голѣма нужда.

На 8/1 се отслужи въ църквата „Св. Иоанъ Прѣдтеча“ панихида по случай 25 годишнината отъ смъртта на покойния иеромонахъ Неофитъ Рилскій, който прavedно е заслужилъ епитетътъ на д-ръ Иречекъ: „*Патриархъ на българскитѣ книжовници и педагози*“. Панахидата се отслужи отъ цѣлото градско духовенство пакъ на чело съ Негово Високопрѣподобие. Слѣдъ изпѣванието отъ училищния хоръ: „вѣчная ему память“. Негово Високопрѣподобие се изправи на царскитѣ дъвери и съ свойствения нему даръ слова описа биографията на покойния скромнъ иеромонахъ Неофитъ, описа неговата дѣятелностъ, като учителъ, като патриотъ, като монахъ, като българинъ и пр. Рѣчьта трая около 1¹/₂ часъ и на богомолцитѣ прѣпълнени храма, се забѣлѣзваше по челата особено възхищение.

На свършека на рѣчьта сѣ, Отецъ Иосифъ апелира къмъ г-да гражданитѣ да пуснатъ лептата си на дискоса който бѣше турнатъ на църковнитѣ врата, за въздиганіе паметникъ на този народенъ труженикъ, просвѣтителъ и патриотъ.

И дѣйствително, както при всички подобне случаи, така и въ този, българскитѣ граждани (българския народъ) доказа, че знае да цѣни заслугитѣ на хората, които не сѣ жалили ни трудъ, ни врѣме, ни енергия, за прбужданіе на своя народъ, било въ духовно, било въ интелектуално, било въ политическо отношение. Туй е отличителна и похвална черта на българския народъ, който знае да цѣни заслугитѣ на своитѣ велики хора, до колкото ги има народътъ ни. На дискоса се събра една сума отъ 130 л., която щѣ послужи, както споменахъ и по горѣ, за въздиганіе паметникъ на принопамятния Отецъ Неофитъ. Миръ на праха му!

Въ заключение ви язвавамъ, г-не редакторе, че нашата епархия е честата прѣчестита и щастлива, че се е сдобила съ такъвъ талантивъ духовенъ ораторъ, какъвто е Негово Високопрѣподобие, Отецъ архимандритъ Иосифъ, когото нека Всевишния го надари съ дългоденствие и здравіе за слава и честь на Създателя.

Гр. Казанлъкъ, 3/III 905 г. Аминъ.

Съ почитаніе: Свещ. *Василий Загоревъ*.

ЦЪРКОВНА И ОБЩЕСТВЕНА ЛѢТОПИСЬ.

1. Вътрѣшенъ отдѣлъ.

По поводъ статията „Грознитѣ факти“, помѣстена въ бр. 9 т. г. на „Църковенъ Вѣстникъ“, получи се въ редакцията слѣдното писмо отъ основания прѣди нѣколко врѣме въ гр. Самоковъ „Съюзъ за нравствена чистота“:

Почитаемий Господине,

Съ голѣмо задоволство прочетохме въ последния брой (отъ 3 того) на „Църковенъ вѣстникъ“ статията Ви „Грознитѣ факти“, основана отъ една страна на личнитѣ

Ви наблюдения, и отъ друга — на интереснитѣ и въ сжщото врѣме страшнитѣ данни, които е датъ въ в. „Миръ“ уважаемий столиченъ лѣкаръ, г. Д-ръ Стамболски, относително бързото разпространяване у насъ физическия развратъ, особено между младитѣ.

Имайки прѣдъ видъ грознитѣ злини, които влачи подирѣ си този развратъ за народа ни, като го тика къмъ разкапване и пленъ нравственъ упадѣкъ, ние се заехме, до колкото силитѣ ни помагатъ, да ратуваме за искоренението на това зло, като за тая цѣль основахме прѣди нѣколко врѣме въ града ни единъ „Съюзъ за нравствена чистота“.

Всичкитѣ правила и задълженія на съюза се включаватъ само въ 5 точки, които сѣ напечатани на особени картички, една отъ които Ви изпратихме съ настоящето.

Ние много се радваме, че въ полето на тая борба съ грозящата ни опасностъ срѣщаме съчувственици и съработници, които трезво сѣ погледнали на работата и високо издигахъ гласа си противъ злото. Злото е общо; трѣбва и усилията за искореняването му да бѣдатъ общи. За това трѣбва по жива дѣятелностъ. Тукашния вѣстникъ „Полезенъ съвѣтникъ“ въ брой 21 отъ н. г. посвѣти сжщо тѣй една дѣлга и хубава статия въ защита на тая идея.

Ние мислимъ, Господине, че е недостатъчно само Министерството на Народното Просвѣщение, съ своитѣ сухи окржжчи, да се заеме съ въпроса: единъ дѣлъ отъ работата се пада и на самитѣ насъ.

Не мислите ли, че ще бѣде добрѣ, ако се отпочне задушна работа въ това направление по цѣлата наша страна? — За това Ви изпращаме картичката (която желающитѣ да станатъ членове на съюза трѣбва да подпишатъ и строго съблюдаютъ изложенитѣ въ 5-тѣ точки), съ молба да обнародвате съдържанието ѝ въ почитаемия „Църковенъ Вѣстникъ“, като прѣпоръчате „Съюза“ на читателитѣ му и имъ посочите за по-обширни свѣдения да се отнесатъ или до Г-на Димитъръ Н. Фурнаджиевъ, въ Кюстендилъ, или до Ангелъ Балева въ Самоковъ. Ако стане нужда, пишете ни за картички.

На работа прочее! Злото е прѣдъ прага ни; ако днесъ гласътъ на компетентнитѣ лѣкари е за насъ „гласъ вопиющъ въ пущинѣ“, утрѣ може би ще бѣде вече късно...

Съ отлично почитаніе:

Секретаръ на Съюза А. Балева.

Самоковъ, 11 III 906.

Ето и съдържанието на изпратената картичка съ поменатитѣ 5 пункта.

Долуподписания се обѣщавамъ, съ Божия помощъ —

- 1 Да питая чисти и непорочни чувства къмъ женския полъ, и да го защищавамъ отъ унижение.
- 2 Да работя да се прѣмахнатъ отъ гѣвора всичкитѣ лоши думи, както и неприличнитѣ пѣсни и шеги.
- 3 Да поддържамъ че законътъ за нравствената чистота е задължителенъ еднакво за мъжетѣ и женитѣ.
- 4 Да се трудя да разпространявамъ тая начала между другаритѣ си и въ обществото, и да помагамъ на другитѣ, а особено на младитѣ, да ги пазятъ.
- 5 Да употрѣбя всяко старание да изпълня заповѣдта: „*Пази себе си чисто*“.

Като дава гласностъ на настоящето, редакцията горещо прѣпоръчва на всѣки родолюбецъ българинъ, който милѣе за съдбата на бѣдещето поколѣние на нашето отечество да се пригече съ своето съдѣйствие за постигането цѣльта, която си е поставилъ »Съюзътъ за нравствена чистота«. Желателно е наврѣдъ изъ отечеството ни да се основатъ подобни дружества, които съ своята дѣйностъ да прѣдотвратятъ грозящата нашето младо общество опасностъ.